

ISLANDS *Kontakt*

ISLANDSKLUBBEN I DANMARK

Nummer 18. September 1994

FORMAND: TORBEN JENSEN, KOLLEKOLLEVEJ 6A, 3500 VÆRLØSE 4248.5549

Redaktør: H. E. Andersen, Lindelyvej 19, 5792 Årslev 6590.1961

Kære samlerv!

Allerførst vil jeg takke for de mange positive tilkendegivelser og kommentarer, jeg modtog efter udsendelsen af - synes jeg da selv - det fyldige og interessante nummer 17, der kom i maj. Det varmer en gammel mand og giver lyst til at fortsætte. Hvor mange reaktioner der kom ?? - Ingen. Ja det vil sige formanden ringede for at sige, at han havde modtaget materialet til udsendelse. Og han gav udtryk for en vis tilfredshed. Det er da altid noget.

Nå men ikke desto mindre sidder du nu og fumler ved nr. 18. Der udover at indeholde mødeprogram bl.a. fortsætter Leif Fuglsigs saga om Chr. X serien 1920 - 1937. Der er også en spændende artikel om Vejle-stemplet. Skagen-stemplet som vi efterlyste oplysninger om i nr. 17, har ingen reageret på.

Med hensyn til at give besked om, hvorvidt man ønsker sin adresse på medlemslisten - ja så kan det nås endnu, idet medlemslisten først følger i et senere nummer.

Jeg regner med at få lyst til at udsende nr. 19 i slutningen af året med mødeprogram for resten af sæsonen. Og skulle nogen få lyst til at skrive til mig om dette eller hint, er man da velkommen til det. Forventningens glæde er som bekendt den største.

/hea

Mødeprogram

13. september	Hvad har I fundet i sommerferien af nyt materiale? Tag det med.
11. oktober	Referat fra NORDJUNEX '94 på Island, hvor flere af vores medlemmer udstiller.
Det Islandske postvæsens film om landets frimærker m.m.
22. oktober	- går turen til Aarhus, nærmere betegnet til NORDIA '94, hvor Islandsklubben holder møde. Det foregår i mødelokale nr. 2 fra kl. 14.00.
08. november	Myten om Vejlestemplerne v/Kristian Kristensen.
10. - 13. nov.	Frimærker i Forum - mere herom umiddelbart efter mødeprogrammet.
13. december	Julemøde med æbleskiver, solbærrom plus de mange overraskelser.

I lighed med sidste år vil Islandsklubben lave en sammenkomst i forbindelse med Frimærker i Forum lørdag den 12. november kl. 18.00.

Da deltagelsen dengang var overvældende, er det bestemt, at kun medlemmer af klubben samt pårørende kan deltage. Vi prøver at sammensætte en 3 retters menu for ca. 150,00 kr. excl. drikkevarer.

Interesserede kan skrive eller ringe til:

Henning Jørgensen, Ryetvej 85, 2. tv., 3500 Værløse.

Telefon: 4447.0101.

Seneste tilmeldingsfrist er søndag den 30. oktober.

Og det skal lige bemærkes, at tilmeldingen er bindende.

Fra FG Nordische Staaten E.V. har klubben - i kommission - modtaget et antal hæfter - eller kataloger om man vil - om Islandske Hellsager 1879-1941.

Hæftet er på 70 sider og kan købes hos formanden. Pris kr. 70,00 plus porto.

Variantsiden:

Leif Fuglsig har igen været så venlig at kommentere de fem varianter, der var afbildet i sidste udgave af Kontakten.

Fig. 1. - 3 aur. Afskåret SØ-hjørne er kendt helt fra begyndelsen i 1907.

Kronevm.	1. tryk - pos. 95.
	2. tryk - rammesetting ukendt.

Korsvm.	Fabr. 14-D - rammesetting ukendt.
-	61-0 - pos. 12.
-	61-S - pos. 52.
-	93-H - pos. 52. (uændret).

Fig. 2. - Farvepletter på specielt de ensfarvede mærker er vanskelige, da de både kan stamme fra rammeformen og medaillonformene. Iøvrigt er de ofte inkonstante. Afbildede mærke er iøvrigt tk. 12 3/4.

Fig. 3. - Pos. 80.

Fig. 4. - Pos. 47.

Fig. 5. - Pos. 82.

Da redaktøren - jvfr. kommentarerne på forsiden - kan være i tvivl om, hvorvidt de afbildede varianter har interesse for andre end ham selv, skal han denne gang skåne læserne for flere af slagsen.

Mindeord

Páll H. Asgeirsson.

Páll H. Asgeirsson døde onsdag den 3. august 1994 65 år gammel. En stor frimærkesamler og en god ven er væk.

Páll arbejdede som flyveleder på Island, indtil han efter reglerne skulle pensioneres som 63 årig. Derfor var det nærliggende at det blev luftposten, der kom til at blive det alt dominerende.

Páll havde en af de bedste islandske luftpostsamlinger i verden og besad en meget stor viden om området, hvilket bragte ham mange fine bedømmelser på udstillinger rundt om i verden.

Páll var ikke alene samler, hen deltog også i foreningslivet med liv og sjæl, både inden for sit arbejde og ikke mindst for frimærkeklubberne.

Páll er den mand, der længst har siddet som formand for Félag Frimerkjasafnara - i 7 år fra 1980 - 1987 samt i bestyrelsen for Landsamband islenskra frimerkjasafnara og han var næstformand, da han døde.

Kendt er også arbejdet for de unge frimærkesamlere, hvor Páll arbejdede hårdt for at udbrede kendskabet til vores hobby.

Intet af dette havde været muligt uden støtte fra hans efterlevende kone Gudny Einarsdóttir, der arbejdede utrætteligt ved hans side. Mange husker med taknemmelighed hendes gode kaffe og ikke mindst kager og andet godt til møderne i F.F.

Mange af vores medlemmer i Islandsklubben kendte Páll fra Frimærker i Forum samt Nordia '91 i Reykjavik.

Vi der havde det held at kende ham vil altid mindes Páll med taknemmelighed. Hos ham gik man aldrig forgæves.

En bedre ven fandtes ikke.

Æret være hans minde.

Albina Jensen

Chr. X serien 1920 - 37

Christian X type 1 (spredte linier) var i produktion i ca. elleve år og omfatter med farveændringer og de i 1930 tilkomne 2 og 5 kr. tjeneste ialt 31 værdier. Tretten fabrikationer forekommer. Nogle af disse omfatter kun Chr. X mærker, nogle (efter 1925) også landskabsmærker og nogle enkelte desuden danske mærker.

Vedstående oversigtsskema viser afleveringstidspunkter fra Thiele, (mærkerne sendtes altid til Island med først mulige skibsafgang). Endvidere oplag i ark. Nogle oplag er faktisk meget små. Sjældneste marginalnr. er 2 kr. fabr. 379, hvor der efter fradrag af Zeppelinovertrykket kun resterer 121 ark! Efter oplagstallet er anført M-trykform (A eller B), spørgsmålstegn betyder, at bedømmelsesmateriale hidtil ikke har foreligget.

Da Thiele tog korsvandmærkepapiret i brug i 1913 indførtes samtidig randtryk, bestående af streglister plus fabr.numre i hjørnerne. Til og med fabr. 278 er der streglister på alle fire sider og marginalnr. i store cifre. Fra fabr. 279 er numrene med små cifre, og der er kun streglister i siderne. Randtrykket er altid i rammefarven.

På billedet er med hjørneblokke simuleret et ark af hvert af de to typer randtryk. Bemærk ved randtryk I, hvorledes øverste venstre og nederste højre marginalnr. står udenfor streglisten. Netop dette forhold har, som det vil ses på billedet af 10 aur hjørneblokken, afsløret det overraskende faktum, at i hvert fald 5 og 10 aur trykkes samtidig i dobbeltark!

Vi ved jo, hvorledes de danske 4 og 8 øres tofarvede trykkes sammenhængende i A og B ark, og netop det samme er tilfældet her, blot med den forskel, at der her er tale om to forskellige værdier, hver i sin farve. Forespørgsler hos den typografiske fagkundskab har godtgjort, at man udmærket kunne indrette farverværkerne til to sideordnede farver, og ved hjælp af en midter-rille i valsebelægningen forhindre, at farverne blandedes under trykningen. Ligeledes var det muligt at skifte farver i den ene side alene, så 2-farvemaskinen ændredes til en 2 x 2 farve maskine.

Ud fra den nogenlunde ligelige anvendelse af de to M-trykforme i fabr. 143 tyder alt på, at også de andre værdier må være trykt sammenhængende.

Lader vi fantasien spille, kan man se for sig, hvilke interessante "gutter-pairs" man kunne have fået, om blot ikke Thieles (Postvæsenets) makulaturkontrol have været så striks.

Men jeg vil opfordre til, at man holder øjnene åbne for andre fejlskårne hjørneblokke, og som det fremgår af billedet, er det øvre højre eller nedre venstre blokke, som kan være interessante. Selvfølgelig kun fra fabr. 143 og 177, hvorefter der kun arbejdedes med een M-trykform.

Med tak til typograf Erik H. Hansen for hjælp med det tryktekniske.

Leif Fuglsig

OPLAG AF CHR. X (TYPE I - SPREDTE LINIER) ARK A 100 STK.

THIELE - FABRIKATIONER																	
Facit nr.	Nmral-værdi	3/2-4/6-20 143	10/4-21 177	7/7-22 206	2/3-15/3-23 227	26/1-24 245	17/8-26 299	3/8-27 316	28/2-28 327	2/11-28 340	8/3-29 349	21/5-30 379	30/7-30 385	18/2-31 402	Trykt Ialt	Div. provis. overtryk	Realt oplæg
124	1 KR	5334A			2144A					2296A				1021A	10795		10795
125	3 KR	4000A								2317A				1000A	4000		4000
126	4 KR	4370A													7687		7687
127	5 KR	10429A													10429	5281	5148
128	5 KR			2973A	10443A					1103A		1075A			13416		13416
129	6 KR	2000A													3103		3103
130	8 KR	4238B													5313		5313
131	10 KR	10412B													10412	5484	4928
132	10 KR		3187A		10388A										13575		13575
133	15 KR	10138B													10138		10138
134	20 KR	2816A			10560A										2816		2816
135	20 KR			5036A											15596		15596
136	25 KR	1820B										1014A			2834		2834
137	25 KR		3140B				4892A								3140	1300	1840
138	30 KR	2047A													6939	500	6439
139	40 KR	1071A										1000A			2071		2071
140	40 KR		2325B		2107A										4432	1000	3432
141	50 KR	1133A												1000A	2167		2167
142	1 KR.	649A			1034A	911A	1043A				1221?				5453	601	4852
143	2 KR.	614B			629A		882A					530?			2026	401	1625
144	5 KR.	648B					577A					522A			1747	86	1661
Tj. 42	3 KR	1098A						1086A							2184		2184
Tj. 43	4 KR	1107B						1255A							2362		2362
Tj. 44	5 KR	5272A													5272		5272
Tj. 45	10 KR	5000A													5000		5000
Tj. 46	15 KR	5190B													5190		5190
Tj. 47	20 KR	1075B													2158		2158
Tj. 49	50 KR	1061A							560A		644A				2181		2181
Tj. 50	1 KR.	646A													1290	700	1290
Tj. 51	2 KR.														1140		1140
Tj. 52	5 KR.														550	325	225
Leif Røjsig - juli -94.																	

Chr. X serien 1920 - 37

Supplement til skemaet på side 5

Facit nr. 138. 500 ark - anvendt til provis. overtr. er fra oplag 299.

Facit nr. 140 1000 ark - anvendt til provis. overtr. er fra oplag 227.

Facit nr. 142 601 ark - anvendt til provis. overtr. er fra oplag 402.

Facit nr. 143 401 ark - anvendt til provis. overtr. er fra oplag 379.

Facit nr. 144 86 ark - anvendt til provis. overtr. er fra oplag 379.

Grønt "N", som stammer fra 5-aur siden af dobbeltarket.

Nº I43-Z

Nº I43-Z

Nº I43-Z

Nº I43-Z

Nº 340 Y

Nº 379 G

Nº 316 Z

Nº 316 Z

Randtryk I, til og med fabr. 278

Randtryk II, fra fabr. 279

Mødet 9. april 1994:

Klubben havde den glæde at 19 svenske samlerkolleger fra vores svenske søsterklub, Islandssamlarna, havde fundet vej til København.

Med velvillig bistand fra Det Danske Postmuseums leder, Erik Jensen, besøgte gruppen tidligt på dagen Postmuseets samlinger. Lørdag eftermiddag samledes den svenske gruppe med klubmedlemmer fra Københavnsområdet til et hyggeligt møde, hvor der blev byttet og købt med stor iver også på den auktion som utrættelige Tor Jensen afslutningsvis afholdt.

Tor Jensen var mødets hovedtaler og causerede om sit ynglingsemne "I GILDI-udgaven 1902-03". Tor gjorde især en del ud af baggrunden for udgaven, samt fremhævede specielle posthistoriske forhold, som på fornem vis blev illustreret i de ophængte plancher med delikatesser fra Tors store I GILDI samling:

Omkring århundredskiftet havde der i Island været den samme (kedelige?) frimærkeudgave til salg i næsten 25 år og i mange kredse herskede et stort ønske om en ny frimærkeudgave. Det fik man med beslutningen om at udgive frimærker med portræt af kong Christian IX, som også var meget populær i Island. Denne udgave udkom 9. oktober 1902. Af de kurserende frimærker, ovaludgaven fra 1876, var på dette tidspunkt et stort restoplæg af den grovtakkede udgave, kamtakning tk 12 3/4, som siden 1896 var udkommet i ganske betydelige oplag (se Facit) sammenlignet med de tidligere fintakkede udgaver, kamtakning 14 x 13 1/2. Utvivlsomt belært af de profitable erfaringer med Prior-udgaven fra 1897 kunne fremtrædende Islandske erhvervsfolk overfor ledelsen af det indre Islandske postvæsen (postmesteren i Reykjavik under Landshøvdingens overledelse) påpege, at ugyldiggørelse af de kurserende frimærker ville være dårlig økonomi. Tværtimod ville der for postvæsenet være en betydelig gevinst ved at overtrykke og sælge de gamle ovalfrimærker med en ny og kort gyldighedsperiode uden værdiændring, hvilket altså blev "I GILDI '02-'03" overtryks-udgaven. Det viste sig at være rigtigt. Naturligvis kunne ovalfrimærkerne blot have beholdt deres gyldighed og været solgt samtidigt med Christian IX udgaven, men dette ville formentlig have givet et ringe salg i lyset af oventstående betragtninger.

Mærkerne proklameres 9. oktober 1902, men tidligst kendte dato er 26.10.1902 (6 aur mærket). Overtrykningen foregik på et lokalt trykkeri i Reykjavik. Beskeden satsmateriale førte til 4 nul kombinationer (smalle og brede nuller) og gennem udskiftning af matricer fra trykpladen på 50 matricer kan der tidsmæssigt fastsættes 6 settings fra gyldighedsperioden (indtil 31.12.1903). Hvert ark overtryktes 2 gange (øftest nederste arkdel først). Private kunne indlevere arkdel på 50 mærker og man fik sine egne mærker igen. Det har nok medført en del kreativitet og herved overtryksvarianter, blandt andet en væsentlig del af de fintakkede mærker.

Ulykkeligt var det at se Tors topobjekt 6-blokken af 20 aur fintakket med sort retvendt overtryk inklusive et mærke med '03-'03 varianten reduceret til en "ussel" tre-stribe omend indeholdende samme variant. Jeg ser med rædsel frem til gensynet med samlingen!!

Stempler på I GILDI mærker er et kontroversielt område, som kun blev sporadisk berørt, men Tor fremviste alle typer af kurserende islandske poststempler med en høj grad af kompletthed.

Ægte breve er sjældne især de indenlandske (1 brugsforsendelse) samt værdibreve (2 kendte) og breve fra postindleveringssteder med nummerstempler (2 kendte) og kronestempler (1 kendt forsendelse).

Bern-nytrykket fra 1904 udgør en 7. setting. Den fremkom idet man havde glemt at indsende det obligatoriske antal nyudkomne frimærker til Bern til fordeling blandt UPU medlemslandene. Da fejlen blev opdaget var flere værdier udsolgt og man måtte begære et nytryk hos Thiele i København, som blev sendt til overtrykning i Reykjavik og derfra via København til UPU i Bern. Selve frimærkerne adskiller sig jo ved at have vandmærke ny krone ligesom farverne er markant ændrede. Ca 104 sæt af disse frimærker er undsluppet overtrykning. Af betydelig interesse er det faktum at setting 7 forekommer på et ark (!!) 4 aur tjenestefrimærker med vm stor krone (!!!): Søndagstryk ?? - blev andre mærker overtrykt i 1904 ?????

Udgaven er således særdeles berettiget omend forholdene omkring overtrykningen har været dårligt kontrolleret og distributionen må betegnes som naiv. Det må være op til enhver at beslutte hvad samlingen skal indeholde fra denne spændende udgave, som indeholder de fleste rariteter i Islandsk filateli og som økonomisk spænder vidt.

TAK til TOR, SVENSKERNE og KLUBBEN FOR EN GOD LØRDAG, SOM FORTJENER GENTAGELSE.

Ebbe Eldrup.

SKIBSPOST FRA ISLAND TIL VEJLE.

af Kristian kristensen.

At al post til og fra Island blev transporteret med båd kan nok ikke komme bag på nogen, flyvemaskinen var ikke opfundet, så den eneste mulighed var at sejle med posten, det usædvanlige var at der blev sejlet til Vejle med posten.

Det var jo tidligere således, at al post fra Island til Danmark blev diregeret over København og fordelt videre derfra.

I Nordfrimexkataloget fra 1983, har jke gruppen skrevet en artikel om skibspost, og i afsnittet om Island er der beskrevet en række stempler fra Island til København.

Nederst i afsnittet er der omtalt et stempel, som har været brugt på en rute, som gik til Vejle.

Jeg havde aldrig hørt om en sådan rute eller set dette stempel, så min nysgerrighed var naturligvis vakt.

Der er tale om et liniestempel, der ser ud som om det er skrevet med skrivemaskineskrift:

Fra Island

Det store I i Island er ombyttet med et stort J, formodentlig ved en fejltagelse, det vides, ikke hvor dette stempel er lavet, og hvem der har udført det, og ifølge kataloget var der kun en dato kendt nemlig den 12-10 1920.

For et par år siden blev der udbudt et lot islandske mærker annullerede i danske byer, det lykkedes mig at få dette lot på auktionen. Der var stempler fra følgende danske provinsbyer:

ODENSE

ÅLBORG

ÅRHUS

KOLDING

FREDERIKSHAVN

og VEJLE.

Disse mærker var annullerede på forskellige datoer, og mærkerne som havde et Vejle stempel var afstemplede i perioden fra 1920 til 1924.

Dette kunne tyde på, at der var tale om flere dateringer, med mindre der var tale om tilfældigheder, det synes dog usansynligt, da der var 5 mærker annullerede i Vejle, alle med forskellige datoer.

Det kan også tænkes, at der har været skibspost til de andre byer, der er nævnt ovenfor, jeg vil dog i denne artikel koncentrere mig om det, der er annulleret i Vejle.

Skibe til Vejle fra Island.

For at finde ud af hvad der var ankommet af skibe til Vejle fra Island, kontaktede jeg Vejle Byhistoriske arkiv, hvor man havde arbejdet med toldvæsenets arkiver fra den periode, men der var ingen lister over ankomne skibe fra den periode, de var desværre væk, så af den vej var der ingen hjælp at finde.

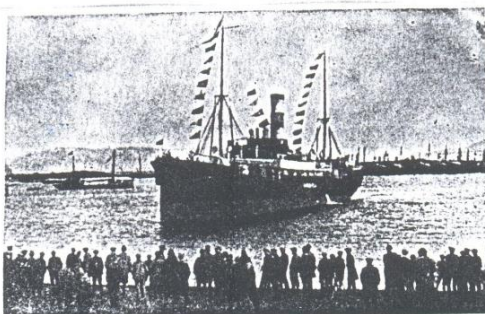
De havde lige fået overdraget alle gamle årgange af Vejle Social Demokrat, og lovede at se, om der var noget at hente der, og så kom der hul på bylden.

Var der tale om mere end en båd der sejlede bl.a. med post fra Island til Vejle?

Ja, der var ihvertfald tale om 3 skibe, som var:

GULLFOSS der ankom til Vejle den 15-8 1920, og efter hvad man ved, var det første gang et Islandsk skib anløb Vejle havn, og det fortælles, at folk fra byen valfartede til havnen for at se skibet.

Det blev bygget på Københavns Flydedok, og stabel afløbningen fandt sted den 23-1 1915. Skibet var på 1200 T.

Hioð nýja skip Fimskipafélagsins, Godafoss annar, kom til Reykjavík 9. september. Skipið er byggt hjá Svendborg Skibsværft. — Myndin er frá komu skipsins á Reykjavíkurhöfn.

Damperen ISLAND af København ankom til Vejle senere samme år fra Island, og endelig ankom GODAFOSS til Vejle i 1924, de to dampere GULLFOSS og GODAFOSS tilhørte begge et Islandsk rederi, hvorimod damperen ISLAND tilhørte DFDS.

GODAFOSS var det andet skib med det navn som tilhørte Dampskibsselskabet, det første blev også bygget i København, det var på 1500 T. og blev leveret den 21-4 1915.

Skibet grundstødte ved Straumnes den 2-12 1916, det nye GODAFOSS blev bestilt på Svendborg Værft, og blev leveret den 2-9 1921.

Hvad sejlede disse skibe med, og hvorfor til Vejle?

Hvorfor og med hvad skibene sejlede til Vejle fremgår af en avisartikel i Vejle Social Demokrat fra den 9-10 1920.

Den islandske Damper „Gullfoss“

ankom i Lørdags Aften ved 10-Tiden her i Havnen og præsenterede, saa vidt vi ved, for første Gang det islandske Flag i Vejle Havn. Foruden ca. 150 Passagerer, der skulde videre til København, havde „Gullfoss“ 400 islandske Heste ombord til Hestehandler Carl Sørensen. Ja, der var i Virkeligheden 404 Heste, idet der undervejs var født 3 Føl og et fjerde fødtes ombord, mens Skibet laa i Havnen. 200 Heste er solgt til Løsning og afgik dertil i Nat, 25 solgtes til København.

En Mængde Vejleensere benyttede Lejligheden til at gaa ombord paa Damperen, der straks efter at Hestene var kommen i Land i Gaar Eftermiddags ved 5 $\frac{1}{2}$ Tiden afsejlede til København.

— Om en Ugestid ankommer næste Ladning Heste, 4 à 500 Stk.

Hestehandler Carl Sørensen havde lavet en aftale med islændingene og fået eneforhandlingen af islandske heste i Danmark, derfor ville han naturligvis gerne se de heste, han havde købt, inden han solgte dem videre.

Udførelsestilladelse blev kun givet for sunde og raske heste. Der stod i loven, at der ikke måtte sælges heste, som var: magre, dårligt udseende, halte, eller med andre væsentlige fejl og lyder. Hestene skulle være over 4 år gamle, dog kun 3 hvis de var store og af godt udseende. De måtte ikke udføres mellem 1-11 og 1-6 og ikke på dækket udover perioden 1-7 til 30-8, og endelig måtte udførslen kun finde sted på bekvemt indrettede skibe.

Der var også lagt en udførselstold på hestene som var, pr. hest over 132 cm. 500 øre i told, hvordan og hvor hesten skulle måles fremgår ikke af det skrevne, alle mindre heste kostede 200 øre i udførselstold.

Aftalen lød på at han i 1920 skulle modtage 2000 heste fordelt på fire transportere, men på grund af den store efterspørgsel modtog han kun omkring 1500 stk. i 1920, den sidste ladning var på 399 heste, og de ankom til Vejle den 12-10 1920.

I en artikel fra 1921 kan man læse at skibene ud over heste også medbragte stykgods og post, og endelig også passagerer. Der står at skibet Island medførte en stor del post, der blev omekspereret her fra.

9.10.1920
**Der kommer flere island-
ske Heste.**

Som bekendt er Eneforretningen med islandske Heste overdraget Hestehandler Carl Sørensen, Vejle. De sidste 400 Heste er i Onsdags afgaaet fra Island med Det forenedes Dampner „Island“, der ventes at ankomme til Vejle Mandag Aften eller Tirsdag Morgen. Der var oprindeligt lovet Hr. Sørensen 2000 Heste, men da der har været meget stærk Efterspørgsel efter disse Heste til England, bevirker dette, at der kun kommer ialt ca. 1500 hertil. Med de 400, der nu er under Vejs, slutter saaledes Forsendelsen hertil.

**„Island“ lossede i Dag 182
islandske Heste i Vejle
Havn.**

D. F. D. S. Dampner „Island“ indkom i Morges hertil fra Island med en Ladning Heste, ialt 182, til Hestehandler Carl Sørensen her i Byen. „Island“ forlod Island i Torsdags og har anløbet Newcastle paa Vejen hertil og der lossede 428 Heste.

Blandt de ca. 100 Passagerer, der befandt sig paa Skibet, var en Besætning paa 9 Mand fra den danske firmanstede Skonnert „Dronning Agnes“, i hvilken der var opstaaet Brand, da Skibet var paa Vej til Spanien fra Island.

Enkelte af Passagererne fra Sagaen tog videre med Toget herfra. „Island“, der har haft en usædvanlig fin Rejse hertil, afgaar i Eftermiddag til København. Dampneren medførte en stor Del Post, som blev omekspereret her fra.

Det var „Island“, der under Kongebesøget i Grønland i Sommer reddede den svenske Dampner „Bele“s Besætning højt oppe under Grønlands Kyst.

Efter sigende skulle nogle af disse skibe også have bragt humle med tilbage til Island, Vejle var jo kendt for sin humle, og Island havde spiritusforbud på den tid, der måtte kun indføres til medicinsk brug, så det lyder sansynlig nok.

Da det ikke er lykkedes at finde et ladningsmanifest fra disse ture, må det dog forblive et rygte.

Selve postgangen.

Ud fra de oplysninger vi har fra avisen og fra de breve og stempler, der kendes idag, ved vi, at der følgende datoer er ankommet post til videre befordring i Vejle.

1920.

15-08. 6-09. 12-10.

1921.

8-09. 13-10. 20-10.

1922.

8-9.

1923.

kendes ingen datoer.

1924.

8-7. 29-7. 15-8. 1-9.

1925.

25-7.

Ud over de her nævnte datoer, er det ret sikkert, at der er kommet flere transporter fra Island til Vejle, det er også meget sandsynligt, at de har medbragt post, senere studier af gamle aviser samt andet kildemateriale må fortælle det. Skulle nogen have lyst og lejlighed til dette, vil de fleste oplysninger sikkert findes fra 1-7 til omkring 1-10 i aviserne, da udførelsestilladelsen fra Island kun var gældende for sommermånederne.

Det bør også her nævnes, at hestebestanden på Island var faldende på grund af den store eksport. Hestebestanden var i 1919 på 53000 heste, og i 1924 nede på ca. 51000 stk.

Stempeletyperne, som blev brugt ved ankomsten til Vejle var følgende:

Maskinstempel.

Dette stempel kendes med følgende datoer 15-8, 6-9, 12-10 1920.

Brotypestempel III b 2

Kendes 15-8 1920, 8-9, 13-10, 20-10 1921, og endelig den 1-9 1924.

Brotypestempel II b1 + b2.

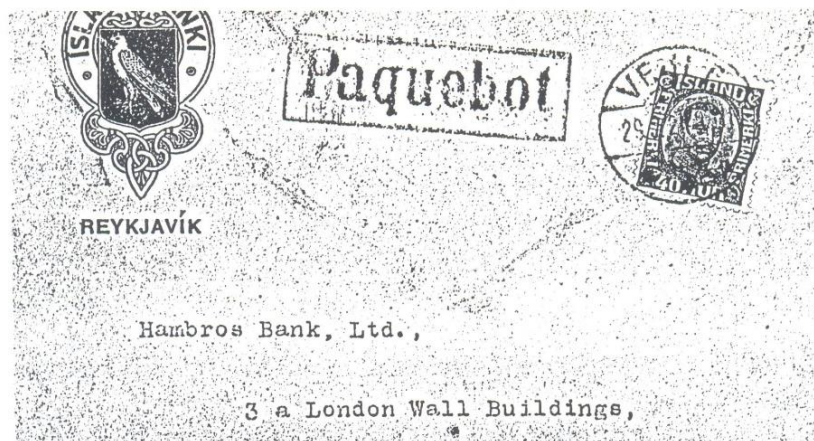
Disse stempler kendes:

8-9 1922

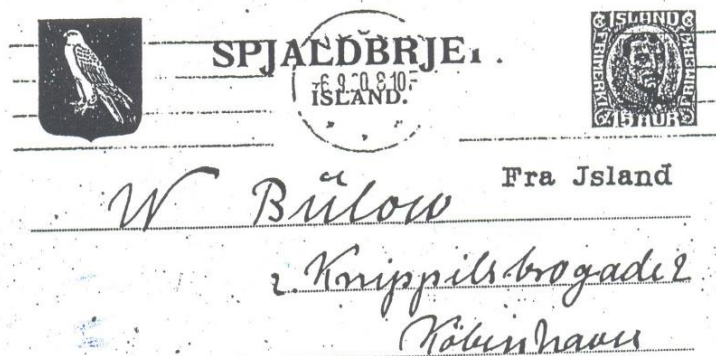
8-7 1924

25-7 1925

Derudover kendes der et PAQUEBOT stempel på brev, med ankomststempel bro II, fra Vejle den 29-7 1924.

Endelig dette mærkelige stempel som er skyld i at denne artikkel blev skrevet, Fra Jsland ankomststempellet med bro III b2 den 13-10 1921 og også med maskinstempel den 6-9 og den 12-10 1920. Stempelfarven kendes kun med violet farve.

Til slut vil jeg gerne bringe en stor tak til Torben Jensen og de andre fra Islandsklubben for deres hjælp med at samle datoer, da der ikke var blevet nogen artikkel uden dem, ligeledes en stor tak til byhistorisk arkiv i Vejle for det store arbejde med at bladere og tygge sig igennem dele af Vejle Social Demokraten, og dermed finde artikler om skibenes ankomst til Vejle. Skulle nogen ligge inde med et brev fra disse transporter, vil jeg være meget interesseret i det og kan kontaktes på nedenstående adresse.

Kristian Kristensen
Ryetvej 25, 2 mf.
3500 Værløse
telf, 42 48 34 11

Islandske efterportoforsendelser.

Fra Arne Henrik Bjerg, Skanderborg, og Hans Christian Mogensen, København, har jeg lånt nogle efterportoforsendelser, som illustrerer interessante forhold omkring dette sparsomt belyste emne, idet sådanne islandske forsendelser er ganske usædvanlige.

Vores islandske orakel, posthistorikeren med meget mere Olafur Eliasson, skylder jeg påny megen tak for hjælp til analysen.

1) Brevet er omtalt i mødereferat 11.1.94 i Islandskontakt no 17.

Anden vægtsats brev fra ukendt sted i Island med 2 x 20 aur landskabsserien fra 1925, mærkerne indrammet som ugyldige i Bergen 4.1.26, hvor brevet må være nedlagt i en brevkasse i land og mærkerne derfor var ugyldige. Dette havde ikke været tilfældet hvis brevet havde været afleveret direkte til postvæsenet i Bergen som skibspost.

Efterportotaksten "40" er umiddelbart ulogisk såfremt brevet var 2. vægtsats, hvilket den islandske porto peger på. Olafur Eliasson citerer fra et trykt taksthæfte fra juni 1924 med gyldighed også i 1926, at ubetalte breve FRA DANMARK/Færøerne opkrævedes "den manglende porto + 20 øre, dog aldrig mere end dobbelt manglende porto" (UPU-reglen). Samme regel har nok været gældende i Danmark for breve FRA ISLAND. Såfremt dette er tilfældet og brevet var af 2. vægtsats skulle efterportoen være $40 + 20 = 60$ øre. De 40 øre er korrekt for et brev af 1. vægtsats med samme beregningsregel. Påsat 2 stk 20 øre portomærker, som er annulleret 6.1.26 København K.

2) Brev til Danmark, årstal ukendt med 2 stk luftpostovertryk på 10 aur Chr. X rød. Stemplet Saudarkrokur (?). I Island er mærkerne indrammet og værdisat til "0" og påstemplet "T" samt 40 for dobbelt manglende porto. Dette rettet til 30, som i København er frigjort med 20 øre og 2 stk 5 øre portomærke annulleret med ulæseligt stempel. Dette beløb er opkrævet modtageren.

I et taksthæfte fra april 1930 har Olafur fundet: "For forsendelser FRA DANMARK og Sverige skal der opkræves dobbelt manglende porto, beregnet efter forholdet $4/3$ for breve og $3/2$ for brevkort TIL ISLAND. FRA Island er forholdene $3/4$ og $2/3$ ". Det betyder formentlig at i Danmark skal et ufrankeret 1. vægtsatsbrev fra Island takseres med $2 \times 20 \text{ øre} \times 3/4 = 30 \text{ øre}$. Den danske postfunktionær har først skrevet "40" (der er korrekt UPU-takst), men er så kommet i tanke om den specielle takst for breve fra Island og har rettet til "30".

Luftpostovertryksmærkerne var gyldige til 31.12.1946 og brevet er sandsynligvis fra ca 1930-31. Disse mærker kunne benyttes til alle typer af forsendelser både indenlands og til udlandet, skriver Olafur. Så en postembedsmand har - helt undtagelsesvist - været for hurtigt ude med "T" stemplet.

3) Det gode røde 20 aur Altingsmærke fra 1930 afsendt fra Akureyri 8.10.30, hvor mærket er indrammet, værdisat til "0" og "T" stemplet. I København opkrævet 40 øre, som dobbelt manglende porto. Hvor de understregede 40 er påført er ikke helt klart, formentlig i København. Efterportoen burde have været 30 øre og ikke som opkrævet 40 øre, jævnfør reglerne for brev 2 fra samme periode. Denne danske postfunktionær har altså ikke kendt den specielle regel, hvilket nok ikke kan undre i betragtning af de relativt få ufrankerede/ underfrankerede breve fra Island, som pågældende formentlig har haft lejlighed til at behandle.

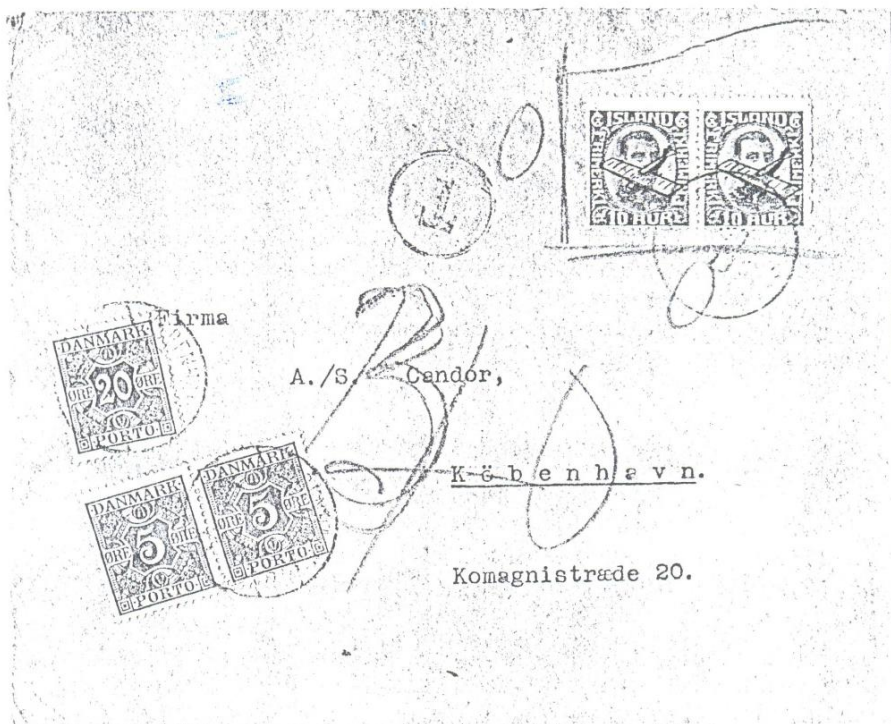
Frimærket var kun gyldigt til 31.07.1930, i lighed med den tilsvarende luftpostserie og tjenestefrimærkerne. Dette forhold forklarer at mærket er værdisat til 0.

Denne gyldighedsperiode er iøvrigt en korrektion til den i Islandskontakt no 15 publicerede liste over gyldighedsperioder for Islandske Frimærker.

Ebbe Eldrup.

Brev nr. 1.

Brev nr. 2.

Afsender: Eysteinn Bjarnason, Saudárkróki.

Brev nr. 3.

Et spændende julebrev.

Klubbens tidligere medlem, Aksel Albrechtsen, Randers, viste på udstillingen Djurs 100 sin samling af Islandske julemærker i åben klasse. I samlingen fandtes blandt meget andet godt dette spændende brev, som er afsendt Reykjavik 17. december 1940. Som det kan ses er et mærke, 2 kr Viking, faldet af og på tysk er skrevet "marke abgerissen" ligesom brevet ved ankomst til Vesterbro Postkontor i København er afstemplet "indgaaet med mangel af Frimærke. Vesterbro Postkontor". Brevet må være sendt med forbindelsen England - Lissabon - Madrid - Tyskland - Danmark. og frankeret med den kendte men udokumenterede 2,10 kr luftpostporto fra perioden oktober 1940 - 1. januar 1941 for breve Island - Danmark (se si 88 i Island postalt set i perioden 1939-1945). Brevet er angivet som ankommet 16. januar 1941.

Interessant er iøvrigt: 1) Julemærket er fejlagtigt afstemplet i Madrid 3.1.41. Olafur Eliasson og hans spanskkyndige datter har læst den spanske tekst således: "hlegada a Madrid en sellos avianeados", hvilket skulle betyde sådan noget som "Kom til Madrid med (fri)mærket påsat". Således en samvittighedsfuld spansk postfunktionær, som blot ikke kendte til islandske julemærker. 2) Brevet bærer ingen spor af censur, hverken i England eller i Tyskland, hvilket må betegnes som ganske usædvanligt. Som Olafur skriver er det jo naturligt at en del breve undslipper censur, men to gange - det er uhyre usandsynligt. Måske har manglen på frimærke forvirret? Eller kan andre bidrage til oplysninger om dette interessante og uhyre sjældne brev??

Julebrevets for- og bagside er gengivet på næste side.

Julebrevet

